

REGIMENTUL DE GARDĂ „MIHAI VITEAZUL” ÎN CAMPANIA DE ELIBERARE A BASARABIEI ÎN CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Locotenent Daniel PÎSLARIU

The author presents the actions of the Guard Regiment “Mihai Viteazul” during the Second World War, in the military campaign for the liberation of Bessarabia. The entry into the war along with the Axis represented a necessity for Romania, considering the Soviet ultimatum on the evening of 26 June 1940, by which Romania was obliged to cede the territory between the Prut and the Dniester, known as Bessarabia and Northern Bukovina. Thus, shortly after those military actions, General Ion Antonescu notified, on 22 June 1941, the famous attack order as follows: “Soldiers, to you I order: Cross the Prut!”. During the military campaign for the liberation of Bessarabia the soldiers and officers from the Guard Regiment “Mihai Viteazul” had a clear and crucial mission: to recover the territories unjustly taken away even at the cost of their lives.

Keywords: *Guard Regiment “Mihai Viteazul”; Second World War; Bessarabia; military campaign for liberation*

1860 – Certificatul de naștere al Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul”

Înainte de a începe să evidențiem și să descriem principalele acțiuni militare întreprinse de militarii Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul” în cadrul campaniei de eliberare a Basarabiei în cel de-al Doilea Război Mondial, considerăm a fi necesară trecerea în revistă, succint, a principalelor momente semnificative din istoria unităților de gardă, în general, și din istoria Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul”, în special.

Astfel, vom începe, nu întâmplător, cu anul 1860, an care a marcat momentul înființării primei unități care, pe lângă îndeplinirea misiunilor de bază în plan operativ ce vizau apărarea, în orice moment, a țării, i-au fost atribuite misiuni de pază și gardă la nivelul șefului statului¹.

Înființarea Batalionului 1 Tiraliori a avut loc la data de 1 iulie 1860, la Iași, prin Ordonanța nr. 63 dată de către domnitorul Alexandru Ioan Cuza.

Locotenent Daniel Pîslariu – Brigada 30 Gardă „Mihai Viteazul”, Ministerul Apărării Naționale.

¹ General-maior Gheorghe Cernat, colonel (r.) Stelian Dragnea, *De la Tiraliorii lui Cuza la Brigada 30 Gardă 1860-1995, istorie, fapte de arme, imagine prezentă*, Editura TEMPUS, București, 1995, p. 30.

Datorită statutului special pe care nou înființata unitate îl avea, aceasta a fost subordonată direct Ministerului de Război. Statutul special era evidențiat prin misiunea unității de „a apăra curtea princiară și pe Înălțimea Sa, Domnitorul Țării, de a servi la onorurile ce se dau la palatul domnesc”².

În momentul înființării sale, Batalionul 1 Tiriori avea în componența statului său 32 de ofițeri și subofițeri și 886 de soldați, efective ce urmau a fi completate în mai puțin de un an³.

După doar un an de la momentul înființării sale, Batalionul este adus din garnizoana Iași în garnizoana București. Cu acest prilej, în anul 1861, denumirea unității de „Batalionul 1 Tiriori” este modificată în cea de „Batalionul 1 Vânători”. Acest moment important este consemnat în Registrul istoric al unității, menționându-se faptul că unitatea devenea, astfel, „primul corp de trupă de gardă al armatei române”⁴.

La data de 1 martie 1866, prin Înaltul Decret nr. 384 al locotenentei domnești, instaurată după abdicarea lui Cuza, au fost înființate alte două unități cu misiuni speciale de gardă și pază. Aveau să se alăture Batalionului 1 Vânători Batalioanele 2 și 3 Vânători. Acest Decret prevedea următoarele: „Art. 1. Se înființează încă două batalioane de vânători. Art. 2. Batalioanele vor lua numerele 2 și 3 și organizarea lor va fi ca a celui întâi ...”⁵. Înființarea celor două unități de gardă nu avea să aducă modificări misiunilor Batalionului 1 Vânători, care a continuat să aibă același dublu rol, atât de unitate operativă pregătită pentru apărarea țării, cât și pe cea de corp de trupă de gardă, asigurând paza și garda la Palatul domnesc.

Pe parcurs însă, unele aspecte referitoare la misiunile de pază și gardă aveau să se schimbe. Prin înființarea celor 2 batalioane de vânători, în special cea a Batalionului 2 Vânători, Batalionul 1 Vânători avea să treacă pe plan secund. Astfel, Batalionul 2 Vânători urma să primească misiunile primului batalion de vânători, în special pe cele legate de gărzi și pază.

Trebuie să evidențiem data de 1 iulie 1873. În acest moment a fost înființat Regimentul de Infanterie nr. 6 „Mihai Viteazul”, în urma Legii de organizare a armatei din 1872⁶. Încă de la înființarea sa, Regimentul „Mihai Viteazul” s-a afirmat pozitiv și s-a distins față de celelalte unități. Diferența majoră a fost făcută în acțiunile purtate la Rahova în Războiul pentru Independență și în Primul Război Mondial, unde Regimentul „Mihai Viteazul” a dus lupte grele, în special la Vlădeni, Perșani, Porumbacu și Pinca Veche, în perioada 1916-1918⁷.

² *Ibidem*, p. 30.

³ *Ibidem*, p. 32.

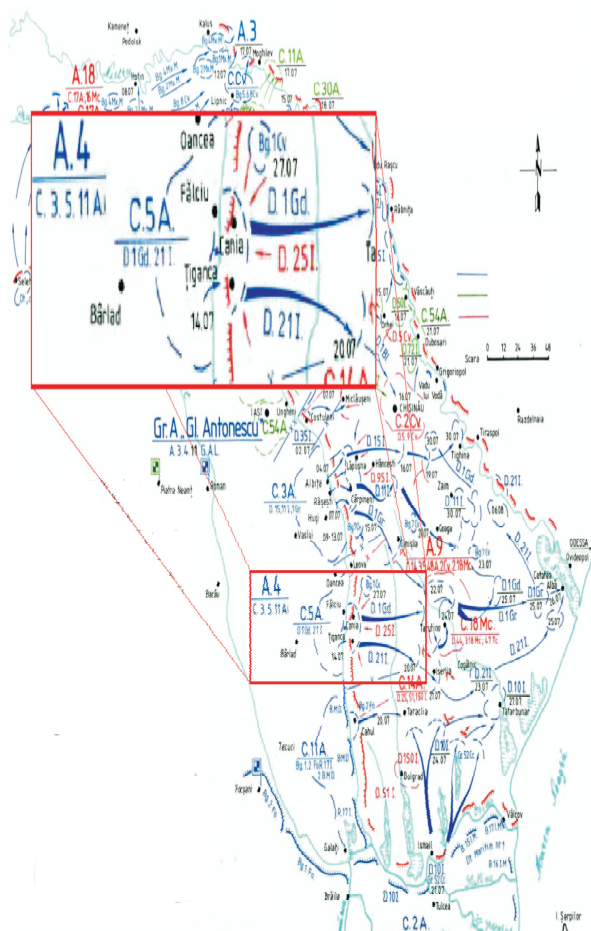
⁴ *Ibidem*, p. 33.

⁵ *Ibidem*, p. 45.

⁶ *Ibidem*, p. 134.

⁷ *Ibidem*, pp. 134-136.

După încheierea Primului Război Mondial, în curtea Regimentului „Mihai Viteazul” a fost ridicat un monument în cinstea eroilor căzuți pe câmpurile de luptă⁸. Totodată, drapelul de luptă al unității a fost decorat pentru prima dată cu Ordinul „Mihai Viteazul”⁹.

Anul 1930 a marcat o nouă etapă în istoria unităților ce aveau de îndeplinit misiuni de pază și ceremonial militar. Începând din acest an, s-a instituit o nouă denumire, și anume cea de „Unități de gardă”, denumire acordată prin Decret Regal unor regimente, în urma unei selecții riguroase a personalului și a nivelului de instrucție al acestuia¹⁰.

⁸ Monumentul se regăsește și în prezent în cazarma Brigăzii 30 Gardă „Mihai Viteazul”.

⁹ General-maior Gheorghe Cernat, *op. cit.*, pp. 137-138.

¹⁰ *Ibidem*, p. 66.

Această nouă etapă în istoria unităților de gardă a venit în contextul reorganizării armatei române, ce a avut loc în anul 1930, în urma raportului nr. 1951 din 18 iulie 1930 al Marelui Stat Major și al Înaltului Decret Regal nr. 2192 din 19 iunie 1930¹¹.

În decursul aceluși an, Regimentul de Infanterie nr. 6 „*Mihai Viteazul*” a primit o nouă denumire: Regimentul de Gardă „*Mihai Viteazul*”. Această unitate se poziționa printre primele unități care au primit denumirea de unitate de gardă. Acordarea acestei denumiri era în concordanță cu oglinda unității. Cu deplin teamei, o unitate care se ridica la cinstea de a primi acest simbol trebuia să se plaseze în elita armatei. Astfel, unitățile care primeau această denumire se evidențiau printr-o exemplară organizare și desfășurare a procesului de instrucție, dar și printr-o calitate deosebită a acestuia și prin valoarea ofițerilor din cadrul unității.

Această nouă denumire va fi păstrată până în anul 1949, când, la 1 februarie, această unitate a încetat să mai îndeplinească misiuni de pază și gardă, ea reprimind denumirea de Regimentul de Infanterie nr. 6 „*Mihai Viteazul*”, iar începând cu data de 1 decembrie 1950, de Regimentul 148 Infanterie¹².

Cadrul general

Data de 1 septembrie 1939 a reprezentat începutul celui de-al Doilea Război Mondial prin ofensiva demarată de trupele germane asupra Poloniei. Potrivit tratatelor de asistență mutuală, Franța și Marea Britanie au declarat război Germaniei pe data de 3 septembrie 1939. În același an, statul polonez a fost victima unei agresiuni venite și din partea armatei URSS.

Prăbușirea Poloniei, în urma atacurilor germano-sovietice, a ridicat probleme îngrijorătoare României, eforturile sale diplomatice fiind îndreptate exclusiv spre direcția apărării integrității teritoriale. De reliefat este poziția pe care România a adoptat-o în contextul evenimentelor înregistrate. Declanșarea celui de-al Doilea Război Mondial a surprins România într-o stare de neutralitate, declarată oficial. Această decizie s-a dovedit ca fiind o apreciere justă față de situația evoluției liniilor internaționale, fiind cea mai responsabilă poziție pe care statul nostru putea să o adopte potrivit intereselor țării. Hotărârea privind neutralitatea României a fost adoptată de guvernul român la data de 4 septembrie și aprobată în Consiliul de Coroană ținut în data 6 septembrie 1939¹³.

¹¹ *Ibidem*, p. 133.

¹² *Ibidem*, p. 153.

¹³ General-maior Ion Safta, colonel dr. Nicolae Ciobanu, *Istoria militară a românilor – Culegere de lecții*, Editura Militară, București, 1992, p. 185.

Evenimentele ce au avut loc în perioada 1939-vara anului 1940 au condus către o șubrezire continuă a situației externe a României. Odată cu dispariția Poloniei, țară cu care România avea vechi relații de bună colaborare și vecinătate, și ocupările succesive, de către Wehrmacht, a Norvegiei, Luxemburgului, Olandei, Belgiei, Danemarcei, precum și capitularea Franței, în iunie 1940, au lipsit tot mai mult țara noastră de sprijinul extern așteptat.

Pentru România, veștile neplăcute aveau să apară în curând. Prin urmare, pe data de 26 iunie 1940, la orele serii, V.M. Molotov, comisar al poporului pentru afacerile externe ale URSS¹⁴, a emis ministrului României de la Moscova o *Notă ultimativă*, prin intermediul căreia țara noastră era somată să cedeze teritoriul aflat între Prut și Nistru – Basarabia – și nordul Bucovinei „cu orice preț”¹⁵ sub falsul pretext că Basarabia ar fi populată de ucraineni, dar și de faptul că cedarea Bucovinei de Nord ar reprezenta un mijloc de despăgubire pentru dominația de 22 de ani a țării noastre în Basarabia¹⁶. Astfel, avea să se producă prima lovitură tragică de dezmembrare a României¹⁷.

Retragerea autorităților civile, dar și a armatei române la vest de Prut s-au derulat cu o foarte mare dificultate din cauza forțelor sovietice de ocupație care, deși impuseseră un anumit termen clar referitor la cedarea teritoriilor de la est de Prut, nu au respectat totuși calendarul pe care chiar ele îl impuseseră. Majoritatea unităților militare române au avut interzis să evacueze depozitele sau să transporte în țară armamentul individual din dotare, iar echipamentul industrial achiziționat de statul român a fost capturat¹⁸. Această exemplară desconsiderare a mândriei poporului român era imposibilă de tolerat¹⁹.

Pierderea Basarabiei a fost „consemnată” prin semnarea pactului Ribbentop-Molotov, la 23 august 1939, pact ce a reprezentat o înțelegere între Germania și URSS vizavi de modalitatea de împărțire a Europei²⁰. În ceea ce privea România, această înțelegere germano-rusă avea în vedere, printre altele, „chestiunea înapoierii Basarabiei, Uniunii Sovietice”²¹.

¹⁴ Alexandru V. Boldur, *Istoria Basarabiei*, Editura Victor Frunză, București, 1992, p. 522.

¹⁵ *Ibidem*, p. 523.

¹⁶ Dr. Mircea Mușat, *1940. Drama României Mari*, Editura Fundației ROMÂNIA MARE, București, 1992, p. 64.

¹⁷ General de brigadă (r.) Constantin Ispas, *Nemuritorii, Generali Gorjeni – Bărbați ai datoriei*, vol. 4, Editura Centrului județean pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale Gorj, Târgu-Jiu, 2007, p. 316.

¹⁸ General-maior Ion Safta, *op. cit.*, p. 191.

¹⁹ Alexandru V. Boldur, *op. cit.*, p. 523.

²⁰ Valeriu Florin Dobrinescu, Ion Patroiu, *Anglia și România între anii 1939-1944*, București, 1992, p. 7.

²¹ Ion Gherman, *Istoria tragică a Bucovinei, Basarabiei și ținutului Herța*, Editura ALL, București, 1993, p. 65.

Acțiunile Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul” pentru eliberarea Basarabiei

Având în vedere evenimentele tragice și nefericite care au cuprins România în luna iunie a anului 1941, dorobanții Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul” se aflau în zona Moldovei, dispuși pe malul stâng al Prutului, în sectorul Antonești-Lătești (zona Fălciu). Efectivele unității omogenizate și instruite aveau o dotare în general bună și un moral de nezdruccinat. Având în vedere aceste aspecte, trebuie aduse în atenție și expuse consemnările din Jurnalul de operații al regimentului la începutul campaniei din Est: „*Abordăm Prutul pe Fălciu și Bogdănești la ora 03:15, fără nicio pregătire de artilerie, cu scopul de a cuceri și menține cele două poduri...*”²².

Campania de eliberare a Basarabiei de sub controlul sovietic, în care Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul” a fost angrenat, începea în data de 22 iunie 1941, la ora 03:00-03:30. La această oră, au intrat în vigoare prevederile decretului nr. 1798, care a fost semnat de generalul Ion Antonescu, conducătorul statului român, după cum urmează: „*Art. I. Întreaga armată de uscat, aer și marină se mobilizează. Art. II. Prima zi de mobilizare începe în noaptea de 21/22 iunie 1941, la orele 24. Art. III. Nu se vor prezenta la unități decât oamenii care sunt chemați individual. Art. IV. Domnul ministru al Apărării Naționale este însărcinat cu executarea prezentului decret*”²³.

În cadrul campaniei de eliberare a Basarabiei, Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul” avea să își desfășoare acțiunile militare sub comanda Diviziei 1 Gardă, unitate care a fost înființată prin Înaltul Decret Regal nr. 627 din 1 aprilie 1933. La rândul ei, Divizia 1 Gardă avea să fie subordonată Corpului 5 Armată²⁴. În *figura 1* este reprezentată dispunerea Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul”²⁵.

Ziua de 23 iunie 1941 avea să-i găsească pe militarii Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul” sub un puternic bombardament de artilerie. Bombardamentul a avut loc „*pe la orele 01:30-02:00*” în sectorul Bogdănești, sector în care se afla dislocat regimentul²⁶.

²² Fond 1027, Arhiva Regimentului, anul 1941, Dosar 2, fila 19.

²³ Locotenent-colonel Alesandru D. Duțu, Mihai Retegan, *Ostași, Vă ordon: Treceți Prutul!*, Editura Globus, p. 27.

²⁴ General-maior Ion Safta, *op. cit.*, p. 203.

²⁵ General de corp de armată (r.) Vasile Bărboi, general de brigadă Gheorghe Ioniță, colonel dr. Alexandru Duțu, *Veteranii pe drumul onoarei și jertfei (1941-1945) – Spre cetățile de pe Nistru*, Editura Vasile Cârlova, București, 1996, anexe.

²⁶ Locotenent-colonel Alesandru D. Duțu, *op. cit.*, p. 43.

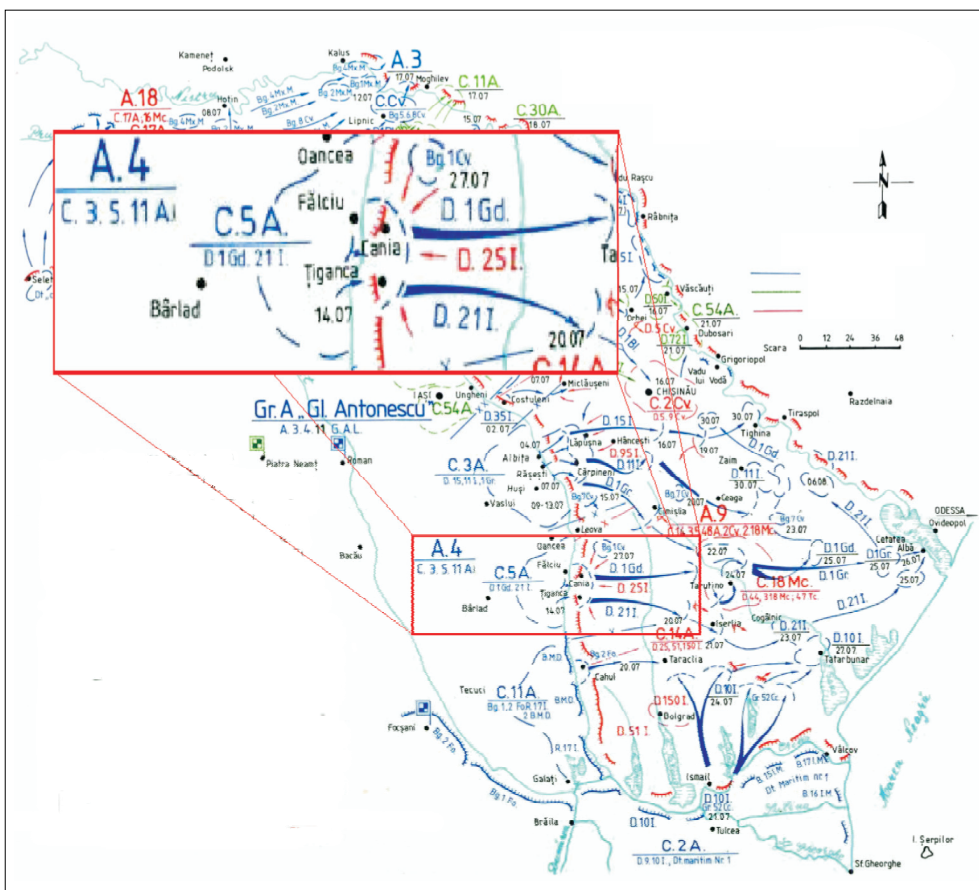

Figura 1: Acțiunile trupelor române și germane pentru eliberarea Basarabiei, a părții de nord a Bucovinei și a Ținutului Herța, 22 iunie-26 iulie 1941

Cele mai importante evenimente de pe Frontul de Est din ziua următoare s-au produs la sud de Iași. În sectorul de activitate al Diviziei de Gardă, luptele cele mai grele au avut loc în zona Bogdănești, zonă de responsabilitate a Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul”, datorită intenției inamicului de a anihila capul de pod. Sinteza operativă întocmită de către biroul operații al Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul” consemnează, la acea dată, următoarele: „La Bogdănești, bombardamentul artileriei începe la ora 2 și ține până la orele 20, cu o întrerupere de trei ore (12-15); se dau trei atacuri, dar sunt respinse de rezistența primei linii... În tot cursul zilei, artileria inamică e foarte activă; aviația de vânătoare a mitraliat în tot sectorul trupelor noastre”²⁷.

²⁷ Ibidem, p. 49.

Pe 25 iunie, în jurnalul de război al unității de gardă aveau să fie consemnate loviturile pe care trupele inamice le-au dat militarilor regimentului. Începând cu ora 01:30, artileria inamică a început să bombardeze trupele unității poziționate în zona Fălciu. Bombardamente aveau să se îndrepte mai târziu spre Bogdănești. După acest bombardament de artilerie, trupele sovietice au atacat Batalionul III din cadrul Regimentului de Gardă „*Mihai Viteazul*”, ofensivă care a durat până la orele 05:00-06:00. În după amiaza zilei, urmau să aibă loc schimburi de foc între artileria și infanteria regimentului și cea inamică. De asemenea, de-a lungul ofensivei inamice, trupele sovietice au primit sprijinul aviației. Artileria inamică a continuat pe parcursul zilei să bombardeze zona de responsabilitate a Regimentului de Gardă „*Mihai Viteazul*”, în special podul de la Bogdănești. În jurnalul de război al unității erau consemnate următoarele: „...*Este o zi grea. Suntem supuși încontinuu unui teribil bombardament de artilerie și atacați continuu de inamic...*”.

Spre sfârșitul zilei de 25 iunie, Divizia de Gardă a ordonat Regimentului de Gardă „*Mihai Viteazul*” să pornească la ofensivă și să pună stăpânire pe podul de cale ferată de la Bogdănești chiar în cursul nopții de 25/26 iunie. Comandantul regimentului, colonelul Ioan Stratulat, sosit curând din inspecția de la Fălciu, a solicitat comenzii Diviziei amânarea operației din cauza faptului că podul de la Bogdănești prezenta pagube semnificative provocate de explozibilii amplasați de către o patrulă inamică, dar și pentru că bărcile necesare pentru traversarea Prutului sunt insuficiente. Solicitarea colonelului Stratulat a fost respinsă, iar acesta a fost înlocuit de la comanda regimentului de către locotenent-colonelul Iliescu. Cu toate acestea, Divizia de Gardă a ordonat amânarea operațiunii de traversare a Prutului și de începere a ofensivei pentru o dată ulterioară²⁸.

În data de 30 iunie, în zonele Fălciu și Bogdănești, dar și în alte sectoare, cum ar fi Huși sau Foltești, au fost executate trageri ale artileriei grele inamice. Datorită colaborării foarte bune între forțele germane și cele române, au fost realizate capete de pod la Stanca și Lingurari, astfel, inamicul s-a retras în această zonă, însă a contraatacat în zona de acțiune a Regimentului de Gardă „*Mihai Viteazul*”, la Bogdănești, fără succes²⁹.

La data de 2 iulie 1941, Biroul de operații al Diviziei de Gardă definitivase planul privind forțarea Prutului. Printre obiectivele principale ale acestui plan se enumera „*pregătirea de artilerie*”. Scopul acesteia consta în „*neutralizarea bateriilor inamice (artilerie grea), distrugerea cazematelor și neutralizarea*

²⁸ *Ibidem*, p. 57.

²⁹ *Ibidem*, p. 83.

organizațiunilor (defensive) inamice. Durata: 60 minute, din care 30 minute ajustări și 30 minute pregătirea propriu-zisă”. Finalitatea acestui plan avea să fie una rezervată, din cauza muniției alocate: „*maximum 1/2 unitate foc*”. Acest aspect avea să influențeze negativ și să producă consecințe tragice în unele sectoare ale frontului trupelor de infanterie, pentru că acestea aveau de înfruntat un inamic protejat de fortificații puternice și care prezenta o capacitate operativă foarte puțin diminuată. În vederea ușurării ofensivei generale, o companie din cadrul Regimentului de Gardă „*Mihai Viteazul*” a primit misiunea de a trece Prutul pe la Bogdănești, cu scopul de a menține capul de pod³⁰.

Deși marile unități și unități amplasate pe malul vestic al Prutului aveau în vedere forțarea acestui râu, data de 5 iulie avea să aducă noi provocări și dificultăți trupelor noastre în această privință. Acest lucru se datora faptului că apele Prutului s-au umflat în urma ploilor torențiale din acea perioadă, a terenului greu accesibil, dar și ca urmare a vegetației abundente (stuf), care reducea considerabil câmpul vizual al militarilor români³¹. Chiar dacă existau probleme substanțiale privind traversarea Prutului, trupele române nu au fost oprite, ci doar încetinite din a continua ofensiva contra sovieticilor. În vederea traversării Prutului au fost folosite mijloace improvizate³².

Astfel, datorită acțiunilor militare impresionante și a eforturilor deosebite, Regimentul de Gardă „*Mihai Viteazul*” a reușit să formeze și să deschidă o zonă de trecere pentru a permite înaintarea trupelor Diviziei de Gardă care, în cursul acestei zile, au reușit să traverseze Prutul cu majoritatea efectivelor³³. Singura chestiune care rămăsese neîndeplinită consta în realizarea capului de pod cu adâncimea ordonată de către Corpul 5 Armată.

Forțele Diviziei de Gardă au fost oprite din înaintare de focuri puternice, executate de către unitățile de artilerie ale sovieticilor care erau instalate în poziții bine mascate pe versantul vestic al Dealului Epurenii, pe lizierele satelor Țiganca și Stoienești. Pe lângă greutățile provocate de inamic, unitățile din componența Diviziei de Gardă, printre care Regimentul de Gardă „*Mihai Viteazul*”, aveau să se confrunte cu o altă serie de probleme de ordin geo-climatic. Aici putem aminti terenul greu accesibil din cauza mlaștinilor și a stufărișului: „*vremea – arată sinteza meteo a zilei – e încă ploioasă și răcoroasă*”³⁴.

³⁰ Locotenent-colonel Alesandru D. Duțu, *op. cit.*, p. 105.

³¹ Interviu acordat de către generalul-maior (r.) prof. univ. Constantin Ispas, 13.04.2016, în presa locală, Turcinești, județul Gorj.

³² Locotenent-colonel Alesandru D. Duțu, *op. cit.*, p. 116.

³³ Revista *Onoare și jertfă*, nr. 33, octombrie 2015, Târgu-Jiu, p. 29.

³⁴ Locotenent-colonel Alesandru D. Duțu, *op. cit.*, p. 119.

În urma ordinului venit din partea Comandamentului Corpului 5 Armată, acela de a mări fâșia de ofensivă, Divizia de Gardă a dispus ca, la ora 05:30, pe data de 6 iulie, Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul” să declanșeze ofensiva în sectorul său de acțiune. Atacul a fost organizat pe două eșaloane, astfel: două batalioane în primul eșalon și un batalion în eșalonul doi. Ofensiva regimentului a fost precedată de un bombardament puternic, executat de către artileria grea din dotarea Diviziei de Gardă. Sfârșitul zilei avea să le aducă militarilor regimentului cucerirea Dealului Cania, o poziție dominantă în sectorul de atac al dorobanților³⁵.

Data de 8 iulie marchează o etapă decisivă în ceea ce privește luptele care se dădeau pentru eliberarea centrului Basarabiei. În cadrul acestei ofensive de amploare, cucerirea masivului Cornești, precum și depășirea aliniamentului Cania – Epureni – Stoenști – Țiganca erau esențiale³⁶.

Astfel, pe 8 iulie, Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul” se afla în dispozitiv pe malul de est al Prutului, pe Dealul Cania³⁷ (figura 2). La primele ore ale dimineții, militarii regimentului au fost atacați de către trupe sovietice.

Aflăm din jurnalul de război al unității că, la ora 05:30, trupele sovietice din aria de responsabilitate a Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul” au trecut la contraatac, vizând postul de comandă al regimentului. În cadrul acestei acțiuni, trupele inamice s-au infiltrat în sectorul regimentului prin intervalul existent între Batalioanele I și III ale unității de gardă. Primii militari care au constatat acțiunile întreprinse de inamic au fost cei din cadrul Companiei de Comandă și cei din cadrul Batalionului III, care, abia treziți din somn, sub comanda ofițerilor, au pornit la atac pentru a respinge contraatacul inamic³⁸.

Nu se poate preciza cu exactitate intensitatea luptei în acel moment, însă, după cele consemnate în jurnalul de război al unității, „...după câteva focuri, speriați (militarii sovietici, n.a.), au început să se retragă...”, pierderile, deși puține, ele sunt dramatice. În acele focuri scurte, a fost rănit un ofițer din cadrul comenzii unității și, din nefericire, rănit mortal comandantul regimentului, locotenent-colonelul Gheorghe Iliescu³⁹.

³⁵ *Ibidem*, p. 123.

³⁶ *Ibidem*, p. 137.

³⁷ Poziționarea trupelor Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul” se poate observa în harta inserată. Aceasta a fost concepută de către generalul-maior (r.) prof. univ. Constantin Ispas, unul dintre puținii militari rămași în viață care au luptat în cel de-al Doilea Război Mondial. Harta a fost cuprinsă într-un material inedit, ce a fost predat Brigăzii 30 Gardă „Mihai Viteazul” la împlinirea celor 155 ani de la înființarea primei unități de gardă din istoria Armatei Române.

³⁸ Locotenent-colonel Alesandru D. Duțu, *op. cit.*, p. 147.

³⁹ *Ibidem*.

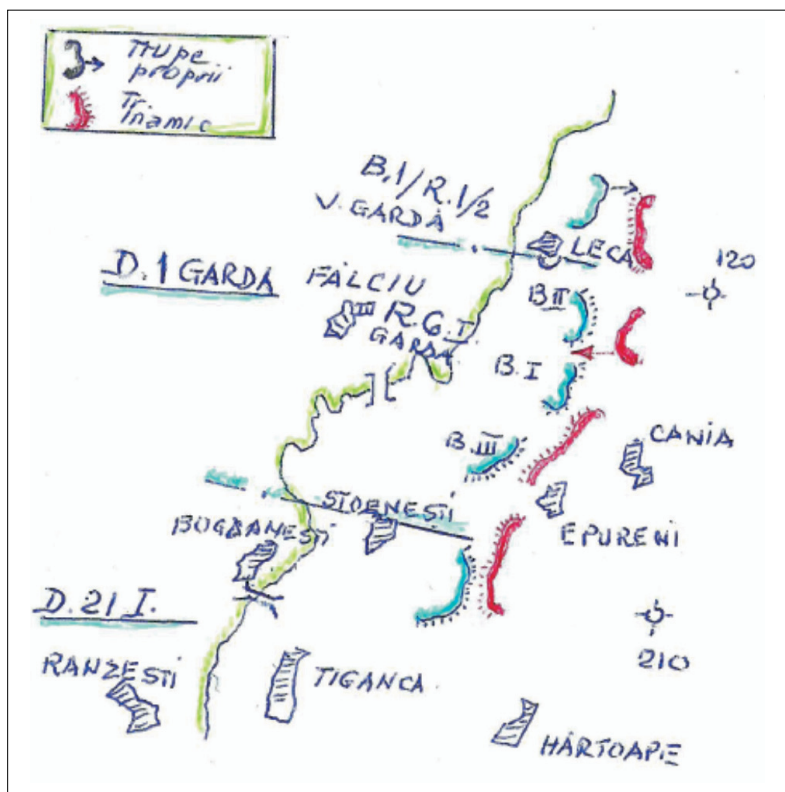

Figura 2: Situația Regimentului 6 Infanterie Gardă „Mihai Viteazul”, la data de 8 iulie 1941

În următoarele ore ale dimineții, aproximativ ora 06:30, în urma ofensivei reluate de ostașii români, Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul” a capturat aproximativ 100 de prizonieri și a forțat armata sovietică să înregistreze pe câmpul de luptă multiple pierderi. Începând cu această dată, Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul” avea un nou comandant, pe colonelul Alexandru Idieru. Pe parcursul acestei zile, efectivele Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul” au înregistrat 20 de morți, 5 dispăruți și 156 de răniți⁴⁰.

Seara zilei de 9 iulie avea să surprindă Divizia de Gardă în apărare pe aliniamentul cota 120 – Dealul Tocenilor – vest Cania, apărare menită regрупării forțelor diviziei spre flancuri pe direcțiile Antonești și Cania, menținând, astfel, terenul cucerit.

Începând cu această dată, Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul” avea să cedeze un batalion, Batalionul I, rezervei Corpului de Armată pentru a interveni în fâșia de acțiune a Diviziei 21 Infanterie în vederea restabilirii dispozitivului acesteia.

⁴⁰ *Ibidem.*

Acest aspect este prins în jurnalul de război al unității, care consemnează: „Către orele 11:30 ..., se primește ordin de la colonelul Romulus Dimitriu, comandantul rezervei corpului de armată, ca regimentul să intervină cu un batalion (Batalionul I, căpitan Cazacu, în direcția punctului de comandă al Diviziei 21) pentru a restabili o situație critică, deoarece Regimentul 11 Siret a atacat spre Țiganca și a fost respins. Batalionul I intră imediat pe poziție gata de atac la ordin...”⁴¹.

Pe data de 16 iulie 1941, România avea să obțină o victorie imensă în fața Armatei Roșii: capitala Basarabiei, Chișinăul a fost eliberat, în timp ce ultimele unități ale sovieticilor din zonă s-au retras peste Nistru pentru a nu fi încercuite⁴².

Pentru ca sud-estul Basarabiei să fie eliberat, pe data de 23 iulie, generalul Ion Antonescu a ordonat continuarea ofensivei. La rândul său, generalul Nicolae Șova, comandantul Diviziei de Gardă, unitate din care făcea parte Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul”, a emis Ordinul de Zi nr. 261, în care a fost consemnat un scurt bilanț al acțiunilor militare desfășurate: „După lupte grele, care au durat timp de 27 de zile neîntrerupt (22 iunie-19 iulie), Divizia de gardă a reușit: să rupă frontul inamic în ziua de 6 iulie, dând posibilitatea ca Divizia 21 infanterie să intre în front fără sacrificii sângeroase, să lărgească și să consolideze capul de pod în zilele 7-11 iulie; să reziste tuturor contraatacurilor inamice în zilele de 12-14 iulie; să sfărâme întreaga apărare inamică între Leova și Dealul Vulturului în zilele de 16-19 iulie; să provoace pierderi foarte grele inamicului. Pentru eroismul și spiritul de sacrificiu de care au dat dovadă unitățile Diviziei de gardă, reușind să înscrie în istoria neamului o pagină de glorie nepieritoare, aduc ofițerilor, subofițerilor și trupei mulțumirile mele și îndemnul ca și în viitoarele operațiuni să își îndeplinească la fel îndatoririle pentru națiune, patrie, rege și conducător și pentru memoria celor căzuți”⁴³.

La data de 25 iulie 1941, Comandamentul frontului româno-german a comunicat: „Lupta pentru dezrobirea brazdei românești de la răsărit s-a terminat. Din Carpați până la Mare suntem, din nou, stăpâni pe hotarele străbune. Lupta pentru asigurarea dezvoltării noastre, pentru salvarea credinței, pentru ordine și pentru civilizație continuă. Trupele germano-române au înaintat adânc dincolo de Nistru”. Spre seara zilei de 25 iulie, generalul Ion Antonescu avea să ordone trecerea Nistrului de către Armata 4 prin constituirea unui dispozitiv care includea și Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul”, fiind subordonat Diviziei de gardă, care acum trecea

⁴¹ *Ibidem*, p. 155.

⁴² Călin Hentea, *Armata și luptele românilor – Breviar de istorie militară*, Editura Nemira Media, București, 2002, pp. 190-191.

⁴³ Locotenent-colonel Alesandru D. Duțu, *op. cit.*, p. 229.

în subordinea Corpului 3 Armată și care avea să acționeze în zona Ciuborici, Slobozia⁴⁴.

În urma luptelor crâncene în care au fost angrenați ostașii români și datorită curajului și patriotismului lor, pe data de 26 iulie 1941, Basarabia era din nou complet eliberată⁴⁵. Tot în această zi, în urma ordinului dat de generalul Antonescu, Comandantul Armatei 4 a emis ordinul de operații nr. 27 pentru a pregăti trecerea Nistrului. Acest ordin prevedea ca trecerea să se execute „*prin surprindere, în ziua de 29 sau 30 iulie; eventual, chiar înainte de aceste date dacă inamicul se retrage de pe Nistru*”⁴⁶. În aceste momente, trupele sovietice, împinse spre est de ofensiva forțelor române și germane, aveau de acceptat situația și băteau în retragere, la est de Nistru.

În urma participării la campania de eliberare a Basarabiei, Regimentul de Gardă „*Mihai Viteazul*” a înregistrat pierderi multiple. Multe dintre acestea sunt de ordin material, însă pierderile pe care trebuie să le menționăm sunt cele care fac referire la bravii ostași care au luptat pentru eliberarea pământului românesc. Acestea se ridică la 33 de ofițeri, 11 subofițeri, 620 de soldați morți și 118 militari dispăruți. Pe lângă aceștia se alătură și cei 350 de invalizi și mutilați în urma războiului⁴⁷.

*

Regimentul de Gardă „*Mihai Viteazul*” a participat în campania de eliberare a Basarabiei cu un număr de 35 de zile, din 22 iunie până în 26 iulie 1941. După aproximativ 5 săptămâni de lupte grele, trupele româno-germane au reușit să ajungă la Nistru, forțând Armata Roșie să bată în retragere. Succesul acestei campanii de eliberare a Basarabiei s-a datorat, în mare măsură, priceperii, eroismului și vitejiei de care militarii români de toate gradele au dat dovadă⁴⁸.

În această perioadă, militarii acestei unități de gardă s-au jertfit, deschizând drumul camarazilor lor și alăturându-se acestora pentru a reîntregi teritoriul României. De-a lungul campaniei de eliberare a Basarabiei, Regimentul de Gardă „*Mihai Viteazul*” s-a evidențiat de fiecare dată și în orice situație, indiferent de gravitatea acesteia. Chiar dacă această unitate emblematică a Armatei Române

⁴⁴ *Ibidem*, p. 234.

⁴⁵ General-maior Ion Safta, *op. cit.*, p. 206.

⁴⁶ Locotenent-colonel Alesandru D. Duțu, *op. cit.*, p. 241.

⁴⁷ General-maior Gheorghe Cernat, *op. cit.*, p. 150.

⁴⁸ General de brigadă (r.) Constantin Ispas, *Nemuritorii, Vitejii Gorjului – Cavaleri ai Ordinului „Mihai Viteazul”*, vol. 3, Editura Centrului județean al creației Gorj, Târgu-Jiu, 2004, p. 87.

a suferit pierderi multiple, a rezistat cu eroism presiunilor venite din partea inamicului, ca, mai apoi, să asigure reluarea ofensivei⁴⁹.

Nu de puține ori în această campanie de eliberare a unui teritoriu național, militarii unității de gardă au fost solicitați ca forță de sprijin principală. Nu de puține ori au fost momentele în care în ordine de zi pe unitate sau în decretele regale a fost așezat numele unității de gardă, încununat de cuvinte de laudă. Toate aceste aspecte reprezintă dovezi solide și clare, care descriu, dar, mai ales, certifică faptele de vitejie și eroism pe care bravii ostașii ai unității le-au înfăptuit de-a lungul acestei campanii de eliberare a Basarabiei.

Aceste fapte mărețe ale ostașilor Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul” au fost recunoscute oficial la data de 7 noiembrie 1941, când Drapelul de luptă al Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul” avea să fie decorat, pentru a doua oară în existența sa, cu Ordinul „Mihai Viteazul”. Astfel, la data de 7 noiembrie 1941, în Decretul Regal nr. 3091/1941 se comunicau următoarele: „*Conferim Ordinul Militar „Mihai Viteazul” clasa a III-a drapelului Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul” pentru eroismul și sprijinul de jertfă de care au dat dovadă ofițerii, subofițerii și trupa acestui regiment în luptele din 6 iulie 1941, date în Lunca Prutului, unde reușește să zdrobească rezistențele cazematelor inamice și să pună stăpânire pe înălțimile din Vest-Cania, formând primul cap de pod de la Fălciu, pe care-l menține, servind ca bază de plecare a atacurilor pentru respingerea inamicului din Basarabia*”⁵⁰.

⁴⁹ Interviu acordat de către generalul-maior (r.) prof. univ. Constantin Ispas, *loc. cit.*

⁵⁰ General-maior Gheorghe Cernat, *op. cit.*, p. 150.